

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

МАТЕРІАЛИ
круглого столу (вебінару)

«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ
СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ
НАСЛІДКІВ»

23 лютого 2023 року
Харків

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова:

АНДРОНОВ Володимир Анатолійович, проректор з наукової роботи – начальник науково - дослідного центру Національного університету цивільного захисту України, заслужений діяч науки і техніки України, доктор технічних наук, професор.

Заступник голови:

УДЯНСЬКИЙ Микола Миколайович, начальник факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.

Члени комітету:

АРТЕМЄВ Сергій Робленович, завідувач кафедри охорони праці та техногенно-екологічної безпеки факультету техногенно-екологічної безпеки Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.

ДАНІЛІН Олександр Миколайович, начальник кафедри наглядово-профілактичної діяльності факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.

ОТРОШ Юрій Анатолійович, начальник кафедри пожежної профілактики в населених пунктах факультету пожежної безпеки Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор.

СОБИНА Віталій Олександрович, начальник кафедри організації та технічного забезпечення аварійно-рятувальних робіт факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук, доцент.

ТЮТЮНИК Вадим Володимирович, начальник кафедри управління та організації діяльності у сфері цивільного захисту факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, доктор технічних наук, професор.

ШЕВЧУК Олександр Русланович, начальник кафедри піротехнічної та спеціальної підготовки факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат наук з державного управління.

Технічний секретар:

ГАРБУЗ Сергій Вікторович, доцент наглядово-профілактичної діяльності факультету цивільного захисту Національного університету цивільного захисту України, кандидат технічних наук.

Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, реагування та ліквідація їх наслідків. Матеріали круглого столу (вебінару). – Харків: Національний університет цивільного захисту України, 23 лютого 2023. – 251 с.

Організаційний комітет (редакційна колегія) не несе відповідальності за зміст та стилістику матеріалів, представлених у збірнику.

© Національний університет
цивільного захисту України, 2023

Шановні колеги!

Вітаю вас з відкриттям круглого столу (вебінару) «Запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, реагування та ліквідація їх наслідків».

Це чудова нагода для спеціалістів і науковців, обмінятися досвідом, науково технічними розробками, відкриттями. Сподіваюсь, що науково-практичний захід стане вагомим внеском у розвиток питань запобігання надзвичайним ситуаціям та їх ліквідації.

Обмін досвідом дає можливість для фахівців з України та зарубіжжя зібратись і обговорити актуальні питання у сфері цивільного захисту.

Напрями наукових досліджень, що пропонуються є актуальними. Країна йде тернистим шляхом становлення та розвитку, враховуючи сьогодення, а саме існування нашої держави в цей особливий період.

Технократичний напрямок розвитку наукового прогресу й соціальні протиріччя передбачають виникнення нових небезпек. Багато загроз, катастроф та надзвичайних ситуацій, зокрема і у зв'язку з бойовими діями, мають глобальний характер і є небезпечними для всього людства. Тому загрози соціального та воєнного характеру збільшують ризик виникнення надзвичайних ситуацій.

Приємно відзначити участь у круглому столі наших колег та науковців з різних регіонів. Їх інтерес до проблем цивільного захисту свідчить про важливість і актуальність питань, які планується обговорити й вирішити на нашому науковому заході. Упевнений, що результати вебінару дадуть можливість представити свої наукові результати. Наш захід безсумнівно відповідає викликам часу. Він стане вагомим внеском у розробку нових методів попередження та ліквідації наслідків аварій і стихійних лих, а отже і в розбудову та становлення системи цивільного захисту нашої країни.

Бажаю всім учасникам круглого столу творчих успіхів, невичерпної енергії на шляху здобуття нових наукових звершень!

Проректор Національного університету
цивільного захисту України з наукової роботи –
начальник науково-дослідного центру
полковник служби цивільного захисту,
Заслужений діяч науки і техніки України,
доктор технічних наук, професор

Володимир АНДРОНОВ

ПРОБЛЕМАТИКА ОБЛІКУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ОРГАНАМИ ДСНС УКРАЇНИ

*Ліхачов О.В., ГУ ДСНС України у Харківській області
Майборода Р.І., НУЦЗ України*

На органи ДСНС України покладені функції здійснення заходів державного нагляду (контролю) у сфері пожежної та техногенної безпеки, шляхом проведення перевірок об'єктів інспекторським складом Головних управлінь.

Відповідно до статті 65 Кодексу цивільного захисту України [1], центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту, здійснює державний нагляд (контроль) щодо:

1) центральних органів виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, інших державних органів та органів місцевого самоврядування (ділі по тексту органи влади);

2) суб'єктів господарювання;

3) аварійно-рятувальних служб.

Крім державного нагляду (контролю) на працівників ДСНС України також покладено багато інших профілактичних завдань такі як: консультації, листування, проведення бесід, нарад, круглих столів тощо, під час яких керівникам об'єктів та громадянам надаються роз'яснення та відповіді. Інформують суб'єктів господарювання о змінах в нормативно-правових актах, вказують на явні порушення вимог пожежної та техногенної безпеки і багато іншого, отримують від них інформацію необхідну для виконання поставлених завдань.

Достовірний та повний облік всіх наявних суб'єктів господарювання та об'єктів органів влади є запорукою повноти та об'єктивності здійснення заходів державного нагляду (контролю), а також для проведення інформаційно - роз'яснювальної роботи.

У разі наявності порушень вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) органами ДСНС України готуються та вручаються керівникам Акти, складені за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, а також Приписи про усунення порушень вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки (далі по тексту - Припис).

Відповідно до пункту 8 статті 7 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» [2], Припис - обов'язкова для виконання у визначені строки письмова вимога посадової особи органу державного нагляду (контролю) суб'єкту господарювання щодо усунення порушень вимог законодавства.

Основна мета перевірок органами ДСНС України та вручення Приписів – це зобов'язання керівників об'єктів дотримуватись чинних вимог та правил України у сфері пожежної та техногенної безпеки, для того щоб унеможливити виникнення пожеж, виключити загрозу життю та здоров'ю людей, а також для мінімізації наслідків ймовірних пожеж.

Як приклад, для можливості листування з будь яким об'єктом необхідно знати його фактичну адресу проведення господарської діяльності, найменування суб'єкта господарювання або ПІБ фізичної особи-підприємця та адресу реєстрації юридичної особи або зареєстроване місце проживання фізичної особи-підприємця. Для можливості планування заходів державного нагляду (контролю), додатково необхідно знати коди ЄДРПОУ юридичних осіб та ПІН фізичних осіб-підприємців.

Єдиним на теперішній час законодавчо визначним документом, де міститься вся необхідна інформація є - Декларація відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки. Проте нажалюсть суб'єктами господарювання вона подається дуже рідко, і більшість об'єктів здійснює господарську діяльність без неї, чим порушують пункт 2 статті 57 Кодексу цивільного захисту України. Адміністративна відповідальність за відсутності якої настає лише при проведенні заходів державного нагляду, який неможливий без зазначеної вище інформації.

Зазвичай, інспекторський склад отримує інформацію необхідну для листування, постановки об'єктів на облік та планування перевірок на наступний плановий період під час моніторингу закріплених дільниць (при спілкуванні з керівником чи представниками об'єкта), використовуючи інтернет ресурси та відкриті реєстри (наприклад Google maps), від органів місцевого самоврядування та у вище зазначених Декларацій відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки, що загалом є не зовсім ефективно та вірно.

Стосовно інформації щодо об'єктів у підпорядкуванні органів місцевої влади загалом інформація є найбільш об'єктивна, так як нею в повній мірі володіють органи місцевого і без труднощів надають цю інформацію ДСНС України. З постановкою на облік та отриманням інформації від суб'єктів господарювання (юридичних та фізичних осіб-підприємців) є певні труднощі.

Часті випадках, коли великі підприємства (заводи, складські комплекси) роздроблені та перебувають у власності різних фізичних чи юридичних осіб які в свою чергу можуть здавати свої будівлі та приміщення іншим суб'єктам господарювання на підставі цивільно-правового договору із зазначенням сторони відповідальної за дотримання пожежної та техногенної безпеки.

Не обійтись і без випадків коли суб'єкт господарювання категорично відмовляється в наданні будь-якої інформації органам ДСНС України або робить все можливе для того, щоб знайти виправдання чому її не надає [3].

Враховуючи викладене, питання механізму отримання необхідної інформації органами ДСНС України для можливості планування та проведення заходів державного нагляду (контролю), удосконалення порядку обліку об'єктів є вкрай важливим напрямком і потребує значного покращення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кодекс цивільного захисту в Україні (останні зміни № 2750-IX від 16.11.2022), URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення: 16.01.2023)
2. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» (останні зміни № 2655-IX від 06.10.2022), URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text> (дата звернення: 16.01.2023)
3. Майборода Р.І., Отрош Ю.А., Тригуб В.В. Проблемні питання під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) за додержанням і виконанням вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю. м. Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. С. 47–49.

З М І С Т

Тематичний напрямок 1 «ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ»	
Антошкін О.А., Пономарьов К.А. Адаптація закордонних нормативних документів з проектування систем пожежної сигналізації в Україні	4
Астахов А.А., Костира А.П., Удянский М.М., Данілін О.М. Питання підвищення рівня правової і громадської свідомості суб'єктів господарювання щодо дотримання вимог законодавства	6
Безугла Ю.С. Попередження виникнення аварій на об'єктах підвищеної небезпеки	8
Білотіл О.М. Запобігання надзвичайним ситуаціям техногенного та природного характеру	10
Васильєва О.Е., Козак Я.Я. Імітаційне моделювання теплових процесів у пожежних сповіщувачах із терморезистивним чутливим елементом	12
Васильченко О.В., Акользін Д.Ю. Вплив тріщин на вогнестійкість залізобетонної балки	14
Нарон Yu.K Fire hazard of electronic coating lines	16
Гарбуз С.В. Небезпека гідротехнічних споруд України	18
Гребенюк М.А., Данілін О.М. Вогнезахист металевих будівельних конструкцій	20
Дубінін Д.П. Дослідження із застосування тонкорозпиленої води	22
Дубінін Д.П., Лісняк А.А. Дослідження впливу матеріалу конструкції будівлі на розвиток внутрішньої пожежі	24
Дубінін Д.П., Єрмак Д.В. Вимоги до організації гасіння пожеж в природних екосистемах в районах ведення бойових дій	26
Єлісєєв В.Н., Бикова О.В. Заходи запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на об'єктах підвищеної небезпеки	28
Закора А.В., Фещенко А.Б. Оцінка стану електромагнітної сумісності рез у районі надзвичайної ситуації	30
Christian Buscham Specific of civil protection system in Germany	32
Карпеко Н.М. Формування інвестиційної стратегії гарантування пожежної безпеки	34
Ковальов А.І., Пурденко Р.Р., Рибка Є.О. Моделювання нестационарного прогріву вогнезахисених залізобетонних конструкцій	36
Ковальов А.І., Пурденко Р.Р., Отрош Ю.А. Моделювання оцінювання вогнестійкості вогнезахисених залізобетонних конструкцій	38
Корнєв Д.В., Руднєв В.П. Застосування методів неруйнівного контролю міцності бетону при визначенні осередку пожежі	40
Кулєшов М.М. Науково - практичні аспекти управління у сфері цивільного захисту	42
Кульченко Є.Р., Данілін О.М. Захист будівель від впливу небезпечних чинників	44
Ліхачов О.В., Майборода Р.І. Проблематика обліку суб'єктів господарювання органами ДСНС України	46
Ляшевська О.І. Прийняття державно-управлінських рішень в кризових умовах	48
Малик Д.Р., Данілін О.М. Вогнезахист будівельних конструкцій з деревини	50
Миргород О.В., Трушов Я.Р., Сидорчук О.Р. Деякі властивості матеріалів теплоізоляційно-опоряджувальних фасадних систем та їх показники пожежної безпеки	52
Нестеренко А.О., Данілін О.М. Державний архітектурно-будівельний контроль та нагляд	54

Наукове видання

**МАТЕРІАЛИ
КРУГЛОГО СТОЛУ (ВЕБІНАРУ)**

**«ЗАПОБІГАННЯ ВИНИКНЕННЮ
НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ, РЕАГУВАННЯ ТА
ЛІКВІДАЦІЯ ЇХ НАСЛІДКІВ»**

Технічний редактор Сергій Гарбуз

Підписано до друку 23.02.2023

Друк. арк. 6

Тир. 200 екз.

-

Формат А5

Типографія НУЦЗ України, 61023, Харків, вул. Чернишевська, 94